

11 травня
2023

КОНЦЕПТУАЛЬНІ,
МЕТОДОЛОГІЧНІ
ТА ПРАКТИЧНІ ПРОБЛЕМИ
СОЦІАЛЬНОЇ ФІЛОСОФІЇ,
ФІЛОСОФІЇ ОСВІТИ
IV МІЖНАРОДНА НАУКОВО-
ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ МИХАЙЛА
ДРАГОМАНОВА | 01601 Україна, м. Київ, вул. Пирогова, 9

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

**УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА
ННІ «Інститут філософії та освітньої політики»
Кафедра соціальної філософії, філософії освіти та освітньої політики**

IV МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

**«КОНЦЕПТУАЛЬНІ, МЕТОДОЛОГІЧНІ
ТА ПРАКТИЧНІ ПРОБЛЕМИ
СОЦІАЛЬНОЇ ФІЛОСОФІЇ, ФІЛОСОФІЇ ОСВІТИ
ТА ОСВІТНЬОЇ ПОЛІТИКИ»**

11 травня 2023 року

Матеріали доповідей та виступів

Київ
2023

УДК 1: 37 (075.8)

ISBN – 9-789-40368-859-5

Концептуальні, методологічні та практичні проблеми соціальної філософії, філософії освіти та освітньої політики: матеріали доповідей та виступів учасників Міжнародної-науково практичної конференції, м. Київ, Український державний університет імені Михайла Драгоманова, 11 травня 2023 року. – К.: Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023. – 171 с.

Друкується за авторською редакцією

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір і точність наведених фактів, цитат, статистичних даних, власних імен та інших відомостей.

ISBN – 9-789-40368-859-5

© УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023

© Автори, 2023

3. Pertsova I. Використання інтерактивних методів навчання на заняттях української мови в медичному університеті. *International Science Journal of Education & Linguistics*. 2023. Т. 2. №. 4. С. 32-38.
4. Заїчко В.В. Конструювання ідентичності та влада в епоху цифрових технологій. *Цифрова культура: медіаграмотність, соціальна відповідальність, права людини*. К.: Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023. С. 21-22.
5. Мохонько В. А. Демократія та медіаграмотність в школах: дослідження World Values Survey. *Демократичні цінності в освіті: виклики та можливості в епоху пост-правди*. К.: Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023. С. 9-11.

УДК 1: 37.013.73

Теренищій С.О.
доктор філософських наук, професор
професор кафедри соціальної філософії, філософії освіти
та освітньої політики
Український державний університет імені Михайла Драгоманова
м. Київ, Україна

АКАДЕМІЧНА НЕСТАБІЛЬНІСТЬ В УМОВАХ ВІЙНИ В УКРАЇНІ

Питання стабільності і благополуччя академічної громади в Україні зазнало зростання національного і міжнародного інтересу в контексті російської агресії у 2022 році. Цей дослідницький матеріал фокусується на академічній нестабільності, відсутній в предметному полі вищої освітньої літератури до вибуху конфлікту. Ми зосереджуємось на тому, як українські викладачі університетів справляються з трансформацією свого професійного життя в умовах війни, дегуманізації та надзвичайної незахищеності.

До російського вторгнення в Україну у 2022 році майже не проводилось наукових досліджень, присвячених долі професури в умовах війни. Втім, потреба в такому аналізі стала очевидною, коли почали з'являтися перші звіти про дестабілізацію освітньої сфери. В цьому дослідженні використовуються інтерв'ю з 34 українськими професорами, які постраждали від війни, для глибокого аналізу їх досвіду.

Серед ключових питань, які наші респонденти ідентифікували, є нестабільність робочого місця, психологічний тиск та потреба адаптації до нових, часто нестабільних умов навчання. Як викладачі можуть

виконувати свої професійні обов'язки в умовах постійних обстрілів, руїн та тривоги, яку відчувають їх студенти?

Особливу увагу в даному дослідженні приділено тому, як викладачі адаптують свої педагогічні методики, щоб зменшити рівень стресу і анксіозності серед студентів. Це включає в себе не лише адаптацію учбових планів, але й використання терапевтичних педагогічних підходів.

Респонденти відзначають, що вони були змушені переосмислити свої академічні цінності та ідентичність. Вони активно шукають нові форми взаємодії зі студентами і колегами, використовуючи онлайн-платформи, соціальні мережі та інші засоби для підтримки солідарності та взаємопідтримки.

Всупереч всім викликам, викладачі продовжують виявляти героїчну наполегливість і творчість. Їхній досвід підсвітлює глибоку потребу в педагогічному оптимізмі та реалізмі, який може інспірувати їх студентів та колег на шляху до відновлення та зміни. Це дослідження спрямоване на розширення розуміння академічної нестабільності як метрики вulnerабельності в умовах війни, і внесення цінного вкладу в глобальну дискусію про роль вищої освіти в сучасному.

Із одного боку, академічна нестабільність у війні в Україні відкриває нові горизонти аналізу для дослідження психосоціальних аспектів, які впливають на викладачів та студентів. Війна створює надзвичайно складні умови, які потребують адаптації та психологічної стійкості. Професори стикаються з викликами, які значно виходять за рамки звичайного академічного життя – вони повинні не лише викладати і проводити наукові дослідження, але й виступати в ролі конфліктологів і, іноді, навіть психотерапевтів.

Занурені в середовище, де їхній академічний розвиток переривається збройними діями, руйнуванням інфраструктури та загрозами життю, українські викладачі змушені шукати нові форми самореалізації. Вони адаптуються до дистанційної освіти, знаходять нестандартні підходи до навчального процесу і активно використовують онлайн-платформи для забезпечення неперервності академічної діяльності.

Дегуманізація, яка нерідко супроводжує війну, створює ще більш серйозні виклики. Професори відчувають, що їхні студенти – молоді люди, які мають високий рівень тривожності та стресу. Виходячи з цього, викладачі вдаються до терапевтичних методів в навчанні, намагаючись не лише надати знання, але й підтримати емоційний стан студентів.

Серед постійних обстрілів та насильства, академічні спільноти в Україні знаходять способи виразу солідарності та взаємопідтримки. Освітяни зусиллями розробляють методики для навчання в

екстремальних умовах, включаючи теми про гуманітарну етику, психологічну стійкість та адаптацію в умовах кризи.

Ці українські професори є живими прикладами героїзму, наполегливості і людської витривалості. Вони прагнуть не просто вижити, але й зберегти освітню місію, яка є для них не менш важливою, ніж фізичне виживання. Їхні зусилля служать яскравим прикладом того, як академічна громада може перетворити трагедію в можливість для переосмислення і росту, незважаючи на дії, що спрямовані на їх дегуманізацію та позбавлення основних прав і свобод.

З цієї перспективи, дослідження намагається зробити внесок в академічні дослідження, аналізуючи явища, які раніше були занадто складні або надто чутливі для вивчення. Це відкриває нові можливості для розуміння того, як навчання та освіта можуть адаптуватися і навіть процвітати в умовах найбільш жорстоких випробувань.

Джерела:

1. Anand A. The case for academic social responsibility (2019) *Annals of Neurosciences*, Т. 26, №. 3-4. С. 6-7.
<https://doi.org/10.1177/0972753119894813>
2. Banik A., Mitra A. Academic Social Responsibility and Quality Assurance in the Developing World: A Framework for Implementation. In: Anand A. (eds) *Quality Assurance Implementation in Research Labs*, 2021. Springer, Singapore. https://doi.org/10.1007/978-981-16-3074-3_11
3. Bradshaw G. A., Bekoff M. Ecology and social responsibility: the re-embodiment of science (2001) *Trends in Ecology & Evolution*, Т. 16, №. 8, С. 460-465.
4. Chen Shu-Hsiang, Jaitip Nasongkhla, Ana Donaldson (2015), From vision to action—a strategic planning process model for open educational resources. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, Vol. 174, p. 3707-3714.
5. Segal E. A. Social empathy: A model built on empathy, contextual understanding, and social responsibility that promotes social justice. *Journal of social service research*, 2011, Т. 37, №. 3, С. 266-277.
6. Terepyshchyi S. Educational Landscape as a Concept of Philosophy of Education. *Studia Warmińskie*, 2017, Т. 54, pp. 373-383.
7. Terepyshchyi S. In Search of Peacebuilding Strategies for the Global Civilization: from “Education for War” to “Education for Peace”. *Philosophy and Cosmology*. 2021. Т. 27. pp. 153-162.
8. Wilson S. A. Corporate social responsibility and power relations: Impediments to community development in post-war Sierra Leone diamond and rutile mining areas. *The extractive industries and society*, 2015, Т. 2., №. 4. С. 704-713.